

**Briuselis, 2025 m. birželio 12 d.
(OR. en)**

9897/25

**ENFOPOL 191
CRIMORG 99
DROIPEN 63
COPEN 167
COSI 110
FREMP 154
SOC 376
EMPL 246
CYBER 159
RELEX 711
MIGR 199
JAIEX 55
JAI 773**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2025 m. birželio 12 d.
kam:	Delegacijoms
Ankstesnio dokumento Nr.:	8724/25
Dalykas:	Tarybos išvados dėl kovos su prekyba žmonėmis, ypatingą dėmesį skiriant su Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą susijusiai padėčiai ir nepilnamečių apsaugai – Tarybos išvados (2025 m. birželio 12 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl kovos su prekyba žmonėmis, ypatingą dėmesį skiriant su Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą susijusiai padėčiai ir nepilnamečių apsaugai; jas Taryba (teisingumas ir vidaus reikalai) patvirtino 2025 m. birželio 12 d. įvykusiame 4102-ajame posėdyje.

Tarybos išvados

dėl kovos su prekyba žmonėmis, ypatingą dėmesį skiriant su Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą susijusiai padėčiai ir nepilnamečių apsaugai

Išvadas

- a) Prekyba žmonėmis tebėra viena didžiausių grėsmių saugumui ir žmogaus teisėms Europos Sąjungoje ir yra šiurkštus pagrindinių teisių pažeidimas.
- b) ES kovos su prekyba žmonėmis direktyva¹ yra pagrindinė ES teisinė priemonė, kuria siekiama užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir su ja kovoti, taip pat apsaugoti jos aukas. 2024 m. ši direktyva buvo iš dalies pakeista siekiant sustiprinti kovą su šiuo nusikaltimu (toliau – peržiūrėta ES kovos su prekyba žmonėmis direktyva)². Naujosios taisyklės taikomos būtent naujoms išnaudojimo formoms, įskaitant internetu vykdomą išnaudojimą, jomis užtikrinama, kad aukos būtų aptinkamos kuo anksčiau, ir jomis garantuojamas aukštesnis pagalbos ir paramos aukoms lygis, kaip numatyta peržiūrėtos ES kovos su prekyba žmonėmis direktyvos 11 straipsnyje.
- c) 2021 m. balandžio mėn. Komisija paskelbė 2021–2025 m. ES kovos su prekyba žmonėmis strategiją (toliau – ES strategija)³. Joje numatytas visapusiškas atsakas, kaip užkirsti kelią nusikalstamumui, apsaugoti aukas ir suteikti joms galių, o prekiautojus žmonėmis patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Ši strategija yra glaudžiai susijusi su ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija⁴, nes prekybą žmonėmis gali vykdyti organizuotos nusikalstamos grupės.

¹ 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR, OL L 101, 2011 4 15, p. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj>.

² 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1712, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, OL L, 2024/1712, 2024 6 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj>.

³ Dok. 8090/21.

⁴ Komisijos komunikatas dėl 2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategijos, COM(2021) 170 final (2021), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52021DC0170>.

- d) Nuo 2022 m. dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir kitų ginkluotų konfliktų ES kaimyniniuose regionuose padidėjo rizika, kad tarptautinės apsaugos prašantys asmenys ir perkeltieji asmenys, įskaitant moteris ir vaikus, pateks į prekybos žmonėmis pinksles. Bendrasis kovos su prekyba žmonėmis planas⁵ ir Laikinosios apsaugos direktyvos⁶ aktyvavimas gerokai sumažino asmenų, bėgančių nuo Rusijos invazijos į Ukrainą, pažeidžiamumą. Laikinosios apsaugos direktyvos taikymo laikotarpis buvo pratęstas iki 2026 m. kovo mėn.⁷
- e) Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykė platforma (EMPACT) yra viena svarbiausių priemonių vykdančią Europos bendradarbiavimą kovos su prekyba žmonėmis srityje; tai – vienas iš dabartinio EMPACT ciklo (2022–2025 m.) ES kovos su nusikalstamumu prioritetų⁸. Atitinkamu EMPACT operatyvinių veiksmų planu siekiama suardyti nusikaltėlių tinklus, užsiimančius prekyba žmonėmis visų formų išnaudojimo tikslais, ypatingą dėmesį skiriant tiems, kurie išnaudoja nepilnamečius⁹.
- f) Kalbant apie tarptautinį bendradarbiavimą, esminės priemonės stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą kovos su prekyba žmonėmis srityje yra 2000 m. Jungtinių Tautų protokolai dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertimąsi ja, papildantis Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą¹⁰, ir 2005 m. Europos Tarybos konvencija dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis¹¹.

⁵ Europos Komisija, „Bendrasis kovos su prekyba žmonėmis planas, kuriuo siekiama mažinti prekybos žmonėmis riziką ir padėti galimoms aukoms, bėgančioms nuo karo Ukrainoje“, 2022 m. gegužės 11 d., https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-05/Anti-Trafficking%20Plan_en.pdf.

⁶ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga, OL L 71, 2022 3 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj.

⁷ 2024 m. birželio 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/1836, kuriuo pratęsiamas Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga, OL L, 2024/1836, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj.

⁸ Dok. 7101/23.

⁹ Dok. 7101/23.

¹⁰ 2000 m. lapkričio 15 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijos 55/25 ir 55/255 dėl Jungtinių Tautų konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (UNTOC) ir jos protokolų priėmimo.

¹¹ 2005 m. gegužės 16 d. CETS Nr. 197, <https://rm.coe.int/168008371d>.

- g) Kovoiant su prekyba žmonėmis, ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriui padedant, reikėtų visapusiškai pasinaudoti visomis esamomis atitinkamomis priemonėmis, įskaitant 2021–2025 m. ES kovos su prekyba žmonėmis strategiją ir ankstesnes Tarybos išvadas¹². Siekiant veiksmingai kovoti su šiuo nusikaltimu reikia papildomų pastangų ir priemonių ES ir nacionaliniu lygmenimis.

Bendrieji aspektai

1. Prekybos žmonėmis prevencija ir kova su šia prekyba, taip pat parama ir pagalba visoms prekybos žmonėmis aukoms išlieka prioritetiniu Sąjungos ir valstybių narių uždaviniu.
2. Prekyba žmonėmis, įskaitant seksualinį vaikų išnaudojimą internete ir realiame gyvenime, daro didžiulį poveikį ES valstybių narių visuomenei ir ekonomikai.
3. Europos Sąjungoje labai padaugėjo prekybos žmonėmis aukų. 2021–2022 m. užregistruotų prekybos žmonėmis aukų skaičius ES išaugo 20,5 %, palyginti su 2019–2020 m. laikotarpiu¹³. Tikėtina, kad aukų aptikimo atvejų padaugėjo taip pat dėl intensyvesnių atitinkamų nacionalinių įstaigų ir agentūrų, visų pirma teisėsaugos institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų, pastangų kuo anksčiau aptikti ir nustatyti aukas.
4. Viena iš pažeidžiamiausių grupių, į kurias taikosi prekyba žmonėmis užsiimančios organizuotos nusikalstamos grupės, yra vaikai. Tokios nusikalstamos grupės vaikus dažnai išnaudoja juos užverbuodamos ir vėliau panaudodamos nusikalstamai veikai vykdyti arba priversdamos juos sudaryti santuoką prieš jų valią arba seksualiai juos išnaudodamos. 2021–2022 m. 81 % vaikų aukų buvo ES piliečiai (2401 vaikas). Aukomis tapę vaikai sudarė beveik penktadalį (19 %) visų ES užregistruotų aukų¹⁴. Nerimą keliantį seksualinio nepilnamečių išnaudojimo, virstančio prekyba žmonėmis, atvejų skaičiaus augimą lėmė skaitmenizacija¹⁵.

¹² Pavyzdžiui, dok. 11838/6/12 ir 10024/22.

¹³ Dok. 5728/25.

¹⁴ Žr. 13 išnašą.

¹⁵ Žr. 13 išnašą.

5. Europos Sąjungoje 2021–2022 m. aptiktų išnaudojimų darbe atvejų padaugėjo 51 %, palyginti su 2019–2020 m., o 2022 m. seksualinio išnaudojimo ir išnaudojimo darbe procentinės dalys buvo vienodos (41 %). Aukų pilietybė ir profilis labai priklauso nuo išnaudojimo sektoriaus. Dažnai verbuojama internetu, skelbiant klaidingus darbo skelbimus ir apgaulingus pažadus, kad bus suteiktas leidimas. Aukų kilmės struktūra keičiasi – daugėja trečiųjų šalių piliečių (54 % užregistruotų aukų)¹⁶. Tai išryškina tarpvalstybinį ir tarptautinį šio reiškinio pobūdį ir tai, kad labai svarbu užtikrinti tinkamas aukų apsaugos priemonės, remiantis visą maršrutą apimančiu požiūriu.
6. Ypatinga rizika tapti prekybos žmonėmis aukomis kyla migrantams iš ES nepriklausančių šalių, įskaitant iš Lotynų Amerikos, Afrikos ir Azijos šalių. Ieškodami darbo ES jie dažnai atsiduria pažeidžiamoje padėtyje, todėl atsiranda didesnė tikimybė, kad jie susidurs su priverčiamuoju darbu, išnaudojimu darbe ir seksualiniu išnaudojimu.
7. Dėl ginkluotų konfliktų padaugėjo asmenų, prašančių tarptautinės apsaugos ES, o Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą labai prisidėjo prie šio padidėjimo, nes padaugėjo asmenų, kuriems taikoma Laikinosios apsaugos direktyva. Tarptautinės apsaugos prašantys asmenys ir asmenys, kuriems taikoma Laikinosios apsaugos direktyva, įskaitant moteris ir vaikus, dėl ekonominių sunkumų ir ribotos integracijos susiduria su įvairia išnaudojimo rizika.
8. Prieš tapdami išnaudojimo ar prekybos žmonėmis iš ginkluotų konfliktų zonų aukomis, tarptautinės apsaugos prašantys trečiųjų šalių piliečiai galėjo tapti sunkiausių tarptautinių nusikaltimų (pvz., karo nusikaltimų) aukomis. Dėl to teisėsaugos ir teisminės institucijoms kyla papildomų sunkumų, kai reikia nustatyti kelių rūšių nusikaltimų vykdytojus ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn.
9. Kai kurios ES šalys nustatė papildomas pagalbos programas, tačiau skubiai reikia tolesnių priemonių, susijusių, pavyzdžiui, su pagrindinėmis paslaugomis, tokiomis, kaip aprūpinimas būstu, švietimas ir sveikatos priežiūra.

¹⁶ Žr. 13 išnašą.

10. Viena iš pagrindinių priemonių, naudojamų verbuojant, išnaudojant ir kontroliuojant prekybos žmonėmis aukas arba įtraukiant šiuos asmenis kaip bendrininkus vykdant įvairius kitus nusikaltimus, tapo skaitmeninė erdvė (įskaitant socialinius tinklus, tikralaikius pokalbius, darbo portalus). Ypač didelį pavojų tai kelia nepilnamečiams ir pažeidžiamoje padėtyje atsidūrusiems asmenims.
11. Nusikaltėliai vis dažniau naudoja šifruotus ryšių kanalus ir kriptovaliutas, todėl teisėsaugos ir teisminės institucijoms sunkiau nustatyti kaltininkus, gauti atitinkamų įrodymų ir išardyti nusikaltėlių tinklus.
12. Reaguojant į šią didėjančią grėsmę, kuriamos analitinės priemonės, įskaitant dirbtiniu intelektu grindžiamas priemones, kuriomis siekiama padėti stebėti ir aptikti nusikalstamą veiklą internete.
13. Siekiant veiksmingai kovoti su tarpvalstybine prekyba žmonėmis labai svarbu imtis bendrų koordinuotų veiksmų ir suderinti apibrėžtis bei procedūras.

Taryba prašo valstybių narių:

14. nedarant poveikio teisminių institucijų nepriklausomumui, skatinti glaudesnę teisėsaugos ir teisminių institucijų veiklos koordinavimą, taip pat veiklos koordinavimą su pilietinės visuomenės organizacijomis ir privačiais subjektais, tokiais kaip interneto platformos ir tinklų operatoriai, siekiant kuo anksčiau aptikti, nustatyti ir blokuoti prekybos žmonėmis veiklą, daugiausia dėmesio skiriant verbavimui ir išnaudojimui internete; be to, aptikti aukas, kurios galėjo būti patyrusios sunkiausių tarptautinių nusikaltimų (pvz., karo nusikaltimų) arba būti jų liudininkėmis, ir nustatyti jų buvimo vietą, kad taip būtų išsaugota jų galbūt turima informacija;
15. skatinti nacionalinio lygmens tarpžinybinį bendradarbiavimą su darbo inspektorais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitomis institucijomis siekiant aptikti aukas ir joms padėti laikantis į aukas orientuoto požiūrio, vengti antrinės viktimizacijos ir aktyviai taikyti administracinius metodus;
16. skatinti naudoti ES agentūrų, įskaitant Europolą, Eurojustą, FRONTEX ir CEPOL, taip pat kitas tarptautines organizacijas, įskaitant INTERPOL, parengtas priemones kovai su prekyba žmonėmis;

17. skatinti plėtoti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes (be kita ko, su interneto platformomis ir tinklų operatoriais), kad būtų sukurtos ir įgyvendinamos veiksmingos prekybos žmonėmis veiklos nustatymo, pranešimo apie ją, jos prevencijos ir sutrikdymo (internete ir realiame gyvenime) priemonės;
18. toliau remti prekybos žmonėmis srityje vykdomą valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą su ES agentūromis EMPACT kontekste;
19. toliau atidžiai stebėti pasienio zonas ir vykdyti veiklą, kuria siekiama stiprinti apsaugos priemones priėmimo aplinkoje, įskaitant prekybos žmonėmis prevenciją, aukų nustatymą ir pažeidžiamų asmenų apsaugą, prireikus bendradarbiaujant su pilietinės visuomenės organizacijomis ir tarptautinėmis organizacijomis;
20. užtikrinti, kad prekybos žmonėmis aukos gautų tinkamą apsaugą laikantis į aukas orientuoto požiūrio, be kita ko, kai tikslinga, suteikiant galimybę naudotis liudytojų apsaugos programomis arba kitomis panašiomis priemonėmis ir vengiant antrinės viktimizacijos;

Taryba prašo Komisijos:

21. laiku sukurti Kovos su prekyba žmonėmis platformą, kuri padės valstybėms narėms įgyvendinti peržiūrėtą ES kovos su prekyba žmonėmis direktyvą ir ES strategiją: bus parengtos gairės, padedama keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, skatinamas kovos su prekyba žmonėmis specialistų dialogas ir stiprinamas bendradarbiavimas;
22. remti valstybes nares joms rengiant tikslines prevencijos ir paramos programas, susijusias su prekyba žmonėmis, visų pirma moterimis ir vaikais, įskaitant asmenis, bėgančius nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, bet jais neapsiribojant;
23. stiprinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir partnerystes su trečiosiomis valstybėmis, ypač su prekybos žmonėmis kilmės ir tranzito šalimis, įgyvendinant bendras prevencijos ir tyrimų iniciatyvas, kad būtų sprendžiama tarpvalstybinių prekybos žmonėmis tinklų problema ir kovoje su šiais tinklais;
24. skatinti naudoti ES esamus finansavimo šaltinius ir programas, skirtas kovai su prekyba žmonėmis, ypatingą dėmesį skiriant EMPACT ir ankstyvam aukų nustatymui bei jų nukreipimui į specializuotas tarnybas;

25. atsižvelgti į šias išvadas rengiant 2026–2029 m. ES kovos su prekyba žmonėmis strategiją, kad būtų nuosekliai sprendžiami išskylantys uždaviniai ir nustatomi nauji prioritetai;
26. padedant ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriui, skatinti keistis informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais su nacionaliniais kovos su prekyba žmonėmis koordinadoriais ir nacionaliniais pranešėjais, ES agentūromis, taip pat su kitomis kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis;
27. bendradarbiauti su valstybėmis narėmis didinant privačiojo sektoriaus atskaitomybę, be kita ko, ES interneto forume, išnaudojimo darbe ar kitų išnaudojimo formų, taip pat kitos veiklos, dėl kurios prekybos žmonėmis keliamos problemos galėtų dar labiau paaštrėti, klausimais;

Taryba prašo Europolo, Eurojusto, FRONTEX ir CEPOL pagal savo įgaliojimus:

28. stiprinti valstybių narių ekspertines žinias, be kita ko, rengiant mokymus, ir skatinti jas tarpusavyje keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, kad būtų galima geriau nustatyti prekybos žmonėmis nusikaltimus kibernetinėje erdvėje, potencialias aukas ir nusikaltėlius;
29. skatinti plačiai naudotis jų parengtomis priemonėmis teisėsaugos ir teismo bendradarbiavimo, keitimosi informacija, kriminalinės analizės ir gebėjimų stiprinimo srityse;
30. puoselėti bendradarbiavimą su privačiuoju sektoriumi ir skatinti plėtoti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, be kita ko, IT ir telekomunikacijų sektoriuose, kad būtų parengtos duomenų analizės priemonės, įskaitant DI grindžiamas priemones, ir sukurti mechanizmai, kurie padėtų kuo anksčiau aptikti, nustatyti ir blokuoti prekybos žmonėmis veiklą ir greitai pranešti apie įtartiną veiklą.